

kezetünk tömény erőfeszítéseként kitermelt látványos erő lera-kódjon, de ne csak egy-egy testrészen, hanem arányosan. Korpa Tamás könyvének újabb erénye az arányokra való odafigyelés: a töményítés zenei feloldása mellett ez az érzéke különösen fejlett.

A nyelvi-retorikai akrobatika mutatványszámba menő megnyilvánulásaival lépten-nyomon számolnunk kell, de ez Korpánál nemcsak alapvető kifejezési forma, hanem gyakran maga a téma is. Láncreakciót váltanak ki, mely maga alá temeti az ént: „de stop, Láncreakció, kedves! megmerülnék brutális habodban annyira, hogy összecukódjék / fölöttem a hullám”. Az én szabad mozgása korlátozódik, az identitás csak alkalmi, egy-egy képbe vagy fordulatba lépve lehet érvényes. Erről az énről összességében nagyjából az mondható el, amit Korpa az extatikus folyóként erotikusan szétáradó nyelvről is mond a 17. versben: „nem, nem ismerem, de tudok róla”. A versnek is olykor a nincse, az ellenlenyomata, a hiánya lesz érdekes: „az edzőközpont üres, és hiányzik / mert nincs ez a költemény”. A vers, a költemény léte determinálja magát a potenciális referencialitást is: ez a hüpallagészerű gesztus különösen sokatmondó, mert az egész kötet egyik vezéralakzatát állítja reflektorfénybe. Ok és okozat, eredeti és másolat, élő és élettelen szerkezetkeverését, perspektívaváltásait. A „lépése diktálja a járdát” képben például a járda helyét a hozzá kötődő cselekvés veszi át, a logikailag ellenőrzött tárgy (a járda diktálja a lépést) pozíciója más szóba transzformálódik, s az ok-okozati összefüggésrend megfordul. Korpánál még az olyan trónfosztott képek is előtérbe kerülnek, mint pl. a költői jelző („szobatiszta kastélyt árvereznek”, „epikus apák és fiúk”, „többnejű pillanat”) vagy a szinesztézia („az érintés lármája készül”). Külön csoportot képeznek a jobb híján lírai definícióknak nevezhető különleges kódolású kijelentések, mint „az én és a te égésterméke az ő-nek” vagy „csupa sebességváltás a nyelvünk”. A szójátékok vagy a materiális összetevők hasonlóságán alapuló megoldások („karnyújtásnyira a karhatalom”) időnként Marno János *Nárcisz készül* című kötetét idézhetik fel, de a hatás inkább csak látszólagos, hiszen Korpa szövegeiben az elidegenítés, a darabolás, az elkülönböződés a hangsúlyos, míg Marno számára a fonetikai-szintaktikai közelség inspiratívabb.

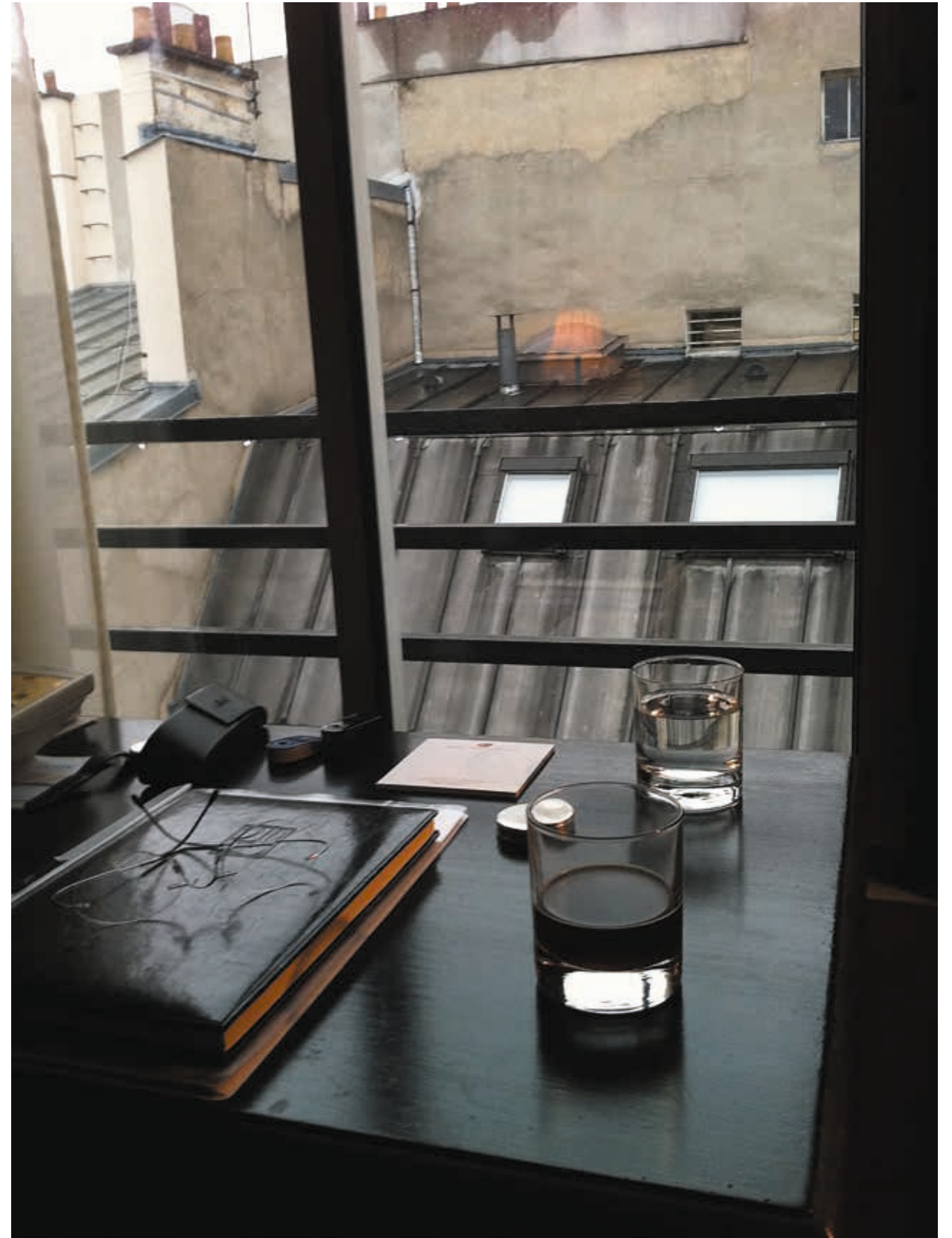
Az idegenség generálásának egyik legizgalmasabb formájaként jelenik meg a fordítás lehetősége: az inszomniát létszemléletté nemesítő költő, akárcsak a 3. (b) versben megidézett figura, „mintha folyton egy kupac nyersfordításban turkálna”. Ezra Pound pontosan ezekben a nyersfordítás-szerű, a nyelv tűréshatárait feszegető idegenségekben látta meg azt az erőt, mely új energiákkal tölthet meg egy költői nyelvet. A nyelv saját matériáját a tolmácsolt idegenség „nyers” ereje korrodálja. S itt megint Cage áttűnéseire érdemes gondolni: ahogy egy csillagtérkép elemei átvihetők a kottapapírra, s ezáltal megszólaltathatók, egy idegen nyelv elemei is átvihetők a nyelv matériájába, s megszólaltathatók. Korpa talán csak eljártssa ezeket a nyersfordításokat, különös megoldásai imitálják a kötődésüket egy feltételezhető forrásnyelvhez. Sokkal jobban motiválja ezt a nyelvet az anyag (és a zene) természetéhez közelálló erotika, mely nemcsak a nyelv

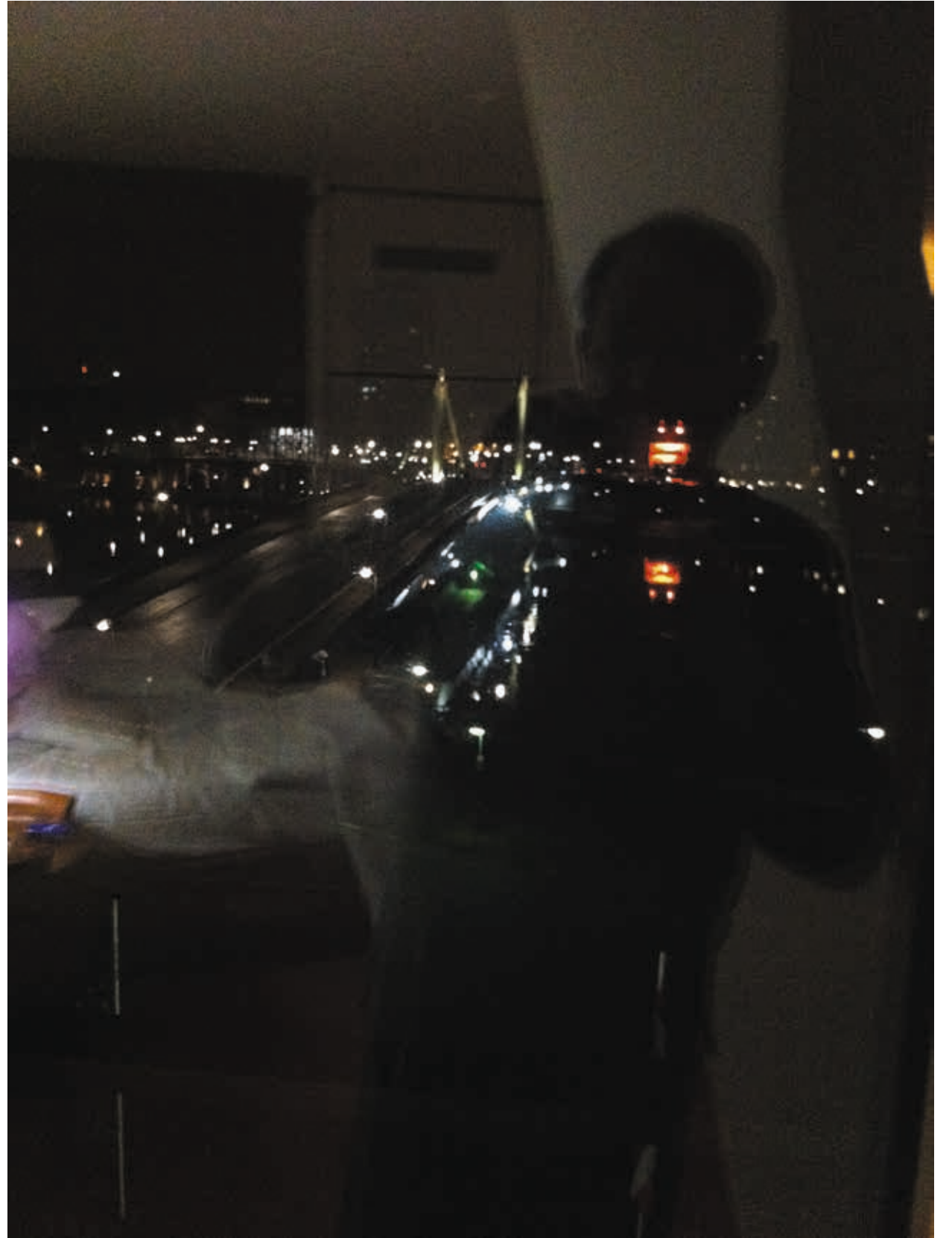
burjánzó, kopulációs vágyát determinálja, hanem témaként is erőteljesen van jelen. Korpa erotikus versnyelve különösen érzéletes, gyakran mellékjelentésként, háttérmentázatként hoz létre kiegészítő konstellációkat, mint például, a 17b versben: „amikor a gátat megmotosva kitérja a / homokzsákokat a víz, és elévlez a folyó”. Máskor főszerepbe kerül, és a fenyegető agresszió képeivel társul („egy rohanó nagyvad izgalomtól ízletes húsa”, „türelem csöpög a pucér lombroncsról”, 19a), vagy saját élvezetbe feledkezik (4b, 23b). A kötet egyik legnagyobb értéke talán e finom és mégis világos költői beszédmod motívikus kidolgozása.

Külön verstípust képez az ana-, epi- vagy epanaforásan megkomponált halmozásokra hagyatkozó struktúra: ez olykor szinte az egész verset uralja (28c), máskor stigmaként jelentkezik a szöveg testén.

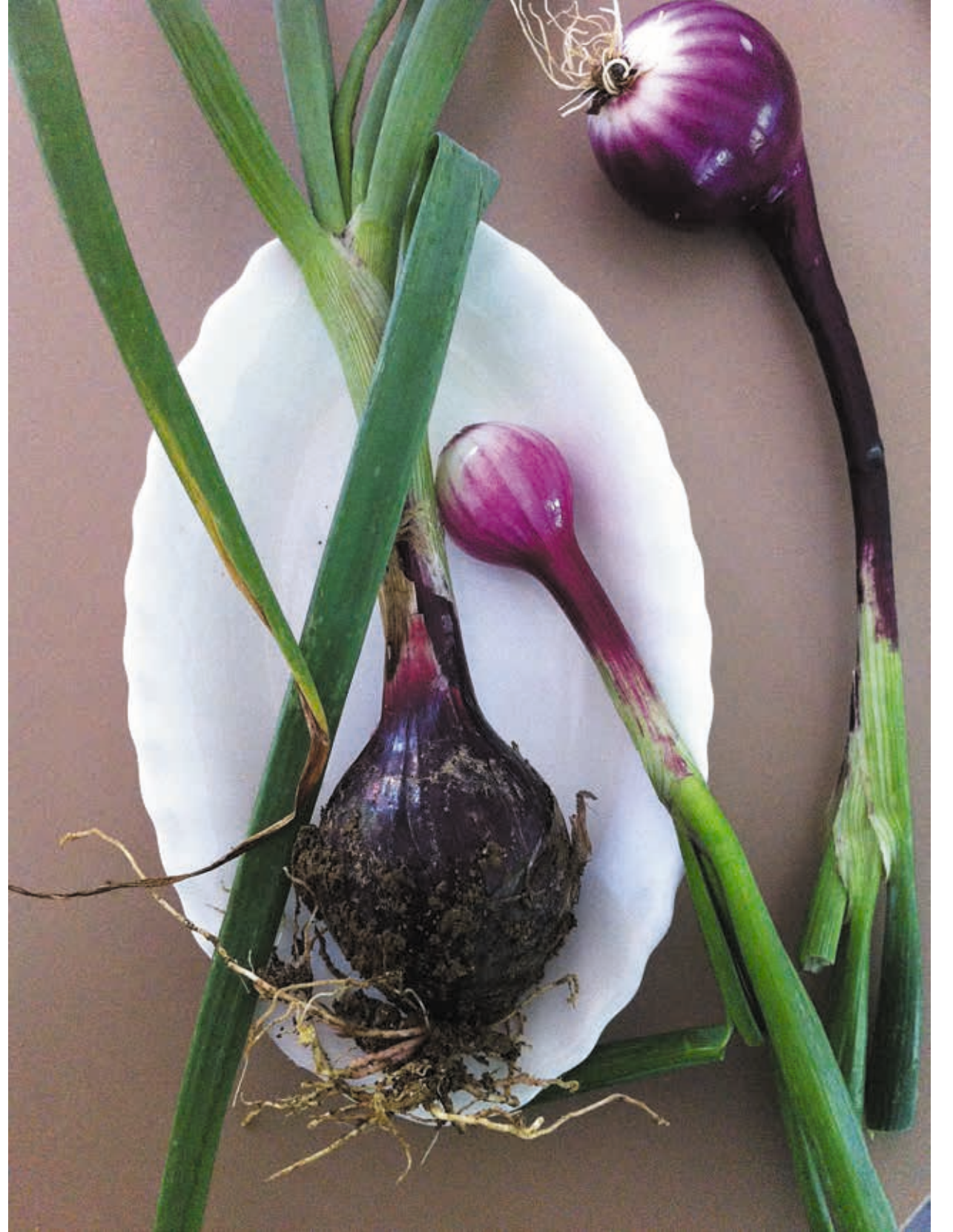
A 23b versben például a sietség szó kerül ilyen pozícióba, miközben finom zenei struktúrák is megképződnek e viszonylag világos rendszeren belül („ismer habozást, és árnyalatokat ismer”), s még a vezérszó is időnként elveszti vagy átengedi pozícióját, s a vers végére önmaga negációjába fordul át („a sietség” / „ó dehogy a sietség”). A költemény ragyogóan képezi le az erotikus izgalom dinamikáját: a nyitást és az elzárkózást, a provokációt és a feloldódást. A párkapcsolat dimenziói szinte minden versben igencsak beszédesen nyílnak meg, de a csönd is meghatározó jelentőségű és dramaturgiai súlyú, még akkor is, ha „két jegenye zárójelében a csend epizodikus”.

Korpa Tamás *inszomniája* mintha egy új költői irányvonal jogos emancipációs igényét jelezné. A tudatosan költőietlen, köznapi nyelven megszólaló, gyakran még az öniróniát is zárójelbe tevő, sokszor kifejezetten antiintellektuális, vagy akár közéleti referenciákkal vállaltan megterhelt, illetve a populáris műfajokkal közösséget vállaló allúziókba merülő költői irányvonalal szemben visszaállítja a hallatlan nyelvi energiákat mozgósító, intellektuális költészet megtépzott és megbélyegzett becsületét. Nincs egyedül: Szabó Marcell *A közeli limbus* vagy Mezei Gábor *natúr öntvény* című verskötetei méltó társak ebben.

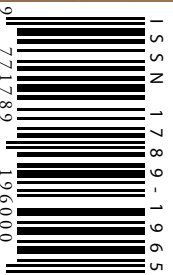

muut

www.muut.hu

890 Ft

